

Qanoq ililluta nunatsinni aalisarnermi aqumiunik inuttanillu teknikimik suliaqartunik atorfinitsitsinermi kalaallinik annertunerusumik atuinissarput pillugu apeqquteqaat alaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit)

Akissuteqaat

(Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoq)

Naalakkersuisut sinnerlugit Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit apeqqutinik soqutiginaatilinnik naleqquttunillu apeqquteqarmat qujaffigissavarput.

Aalisarnermi kalaallit aqumiut amerlanerit aalisariutini inuttaasalernissaat tamatta soqutigisaraarput. Tamanna ilaatigut naalakkersuisooqatigiit isumaqatigiissutaanni oktober 2018-imeersumi imatut allassimasoqarpoq: *"...Inuussutissarsiutigalugu aalisarnermi isumaqatigiissusiortarneq anguniarneqassasoq, taamatullu isumaqatigiissusiorsinnaanermut periarfis-sanik ujartuisoqassasoq, aaqqissuussaasumik ilinniartinneqartarnissaat piginnaasaannillu ineriartortitsinissaq piviusunngortinniarlugu."*

Suliniutit allat taarusutakka aallartinneqarsimasut itisilerusuppakka. Erseqqissarneqassaarli aalisarnermi aqumiut tamarmik inuttalersuisarnermut nalunaarummut atuuttumut malerua-gassanut naammassinnissimassammata. Aamma erseqqissaatigineqassaaq inuit taakku pineqartut inuiaqatigiinnut ajunngitsumik soqutiginaatilinnillu suliaqartuummata.

Kalaallit kilisaataat aqumiunik kalaaliusunik inuttalertarnissaat iluatsissappat pingaarluinnartuuvoq uagut naalakkersuinerмик suliaqartuusugut suliamut tassunga tunngatillugu paasisstissanik erseqqissunik tunngaveqarnissarput. Fiskeskipperit 1. gradusooq sætteskipper-itullu ilinniarnert tamarmik qaammatinik 18-inik sivissuseqarput. Fiskeskipper af 1. gradusumik allagartaqarneq aalisariutinut tunnganeruvoq, sætteskipperilu umiarsuarnut assartuutitut tunnganerulluni.

Naalakkersuisut ukioq manna Imarsiornermik Ilinniarfimmi ilinniartut amerlassusaannik ujartuisimapput. Kisitsisit taakku akissuteqaammut ilanngunneqartumut kakkionneqarput. Ukioq 2000-miit 2018-imut katillugit fiskeskipperit 1.gradertut 33-t naammassisimapput, taakkulu ukiumut marluk ataateqqavaat. Kisitsisit piffissami sivissuumi anguneqarsimasut appasissimapput, ingammik Nunatsinnut aalisarnermik pingaarnertut inuussutissarsiuteqartumut tunngatillugu. Piffissami tassanerpiaq sætteskipperit 17-it ilinniakkaminnik angusisimapput.

Savalimmiuni ilinniarneq assersuutigissagaanni Nunatsinni aqumiutut ilinniarsimasut amerlassusaat appasippoq.

Naalakkersuisut ukioq manna siusinnerusukkut savalimmiuni ilinniartunut kisitsisinik Vinnuháskúlin-imut illoqarfiit pingaarnersaanniit Tórshavnimit piniarsimapput. Savalimmiut 51.000 missarpiaannik innuttaqarpoq. Savalimmiuni aqumiussanut marlunnik ilinniartuqarpoq, taakkunangalu Vinnuháskúlin anginersaalluni. Ukioq 2014-imiit 2018-imut inuit 102-it aqumiutut soraarummeersimapput, tassalu ukiumut aqumiut 20,4-t

ilinniakkaminnik naammassinnittarsimapput. Piffissami tassani Vinnuháskúlin-imi skibsførerit ukiumut 29,8-t aamma maskinmesterit ukiumut 29,6-t soraarummeersimapput.

Uanilu umiarsuit naalagaattut maskinmesteritullu ilinniarnert Nunatsinni neqeroorutaannginnerat malugeqquneqarpoq. Umiarsuit naalagaattut ilinniarneq fiskeskipperit 1. gradimik ilinniarnertup qummut tulleraa. Kilisaatini anginerni umiarsuarmi naalagaasoq amerlanertigut umiarsuit naalagaattut ilinniarsimasuusarpoq.

Tamannalu isumaqarpoq Nunatsinni aqumiunngorniartarnerit fiskeskipperit 1. gradimik ilinniarnert aamma sætteskipperit ilinniarnert annertunerusumik pitsanngoriarfiusinnaasunut inissaqartoq, Kalaallit kilisaataataasa inuttalersorniarneqarnerat Savalimmiuni kisitsisaatigineqartunut assersuutigissagaanni.

Pissusiviusorlu unaavoq; kalaallit aalisariutaataanni atorfiit tamakkerlugit inuttalerniarnert anguneqassappat massakut kalaallit aqumiut ilinniarsimasut pisinnaasallit ikippallaarput. Tamatumalu saniatigut umiarsuit naalagaattut maskinmesteritullu ilinniarnert Nunatsinni neqeroorutaaneq ajorput. Ullutsinni inuit umiarsuit naalagaattut maskinmesteritulluunniit ilinniarniarunik qallunaat nunaannut, savalimmiunut nunanullu allanut aallartariaqarput.

Nunatut aalisarnermik inuuniuteqartut aammalu kalaallit aqumiut amerlanert ilinniartinneqassappata siullertut piumasaasariaqarpoq ullutsinnut sanilliullugu Imarsiornermik Ilinniarnimmik inuusuttut amerlanert qinnuteqartalernissaat pisariaqartoq.

Nunatsinni aqumiut amerlanerulersinniarlugit Royal Greenland aamma Polar Seafood aqumiussatut piukkunneqartunut kilisaatini naalagassatut misiliisarnert aallartinnissaat pillugit suliniuteqalersimarnert pitsaasuvoq. Tamatuma saniatigut ingerlatseqatigiiffiit taakkua piffissami kingullermi ingerlatseqatigiiffiit angallataataanni aqumiussinnaanermut periarfissat annerusumik pilerisaarutigisalerpaat. Ilinniarnissamut periarfissat annerusumik maluginiarneqalernissaat pilersaarutiginnissaallu pingaaruteqarput.

2018-imi novembariugaa Imarsiornermik Ilinniarnimmik aqutsisoqatigiinnik pilersit-sisoqarpoq, taakkualu ilaatigut ilinniarnert imarsiornermut tunngassuteqartut pitsaassusiisigut qaffassarnissaat anguniagarissavaat. Aqutsisoqatigiillu Imarsiornermik Ilinniarnimmeersunik, qitiusumik allattoqarfimmeersunik inuusutissarsiortuniillu inuttaqartinneqarpoq. Tamannalu aqutugalugu kalaallit aqumiut inuusutissarsiuteqartuni aamma Namminersorlutik Oqartussani amigaataanerat ajornartorsiutaammat erseqqissarneqarpoq.

Taamaalilluni suliniutinik ilorraap tungaanut aallarnissamut tikkuussisunik aallartitsisoqareerpoq. Suliniutit suulluunniit aallartinneqassagaluarpata, suliniutigineqartussat sivisusinnaanerit kalaallit aqumiut amerlanerulernissaannut iluaqutaasussat qanorluunniit isikkoqassagaluarpata pingaaruteqarpoq pissusiviusut akuerinissaat, piffissamillu atuisariaqarnissaq akueralugu. Aaqiissutissanik oqitsunik sukkasuunillu nassaassaqqanngilaq, aaqiissutissallu isumaqataaffigineqarsinnaasut pigineqaraluarpataluunniit inuusutissarsiortut aamma Namminersorlutik Oqartussat qanimut suleqatigiinnissaat avaqqunneqarsinnaanngilaq. Taamaammallu pingaaruteqarluinnarpoq naalakkersuinikkut piffissamut ungasinnerusumut anguniagassanik suliaqartoqarnissaa, matumanilu utaqqisinnaaneq anguniagaqarusussuserlu pisariaqartinneqartut pigisariaqarput. Taamaaliorutta ilimagilluinnarpara kalaallit kilisaataataanni aqumiunik kalaallinik amerliartuinnartunik inuttaqalerumaartoq.

Naalakkersuisuniit taamatut oqaaseqarluta Inatsisartut oqallinnissaat qilanaaraarput.

Ilanngussaq – Imarsiornermik Ilinniarmik kiisalu Savalimmiuni Tórshavnimi Vinnuháskúlin-ilinniartut qassiunerannut kisitsisit.

Takussutissiaq 1: 2000-2018-imi (ukiut 19-it) Imarsiornermik Ilinniarmik soraarummeertut

	Kystskipperit [*]	Sætteskipperit ^{**}	Fiskeskipper af 3. grad ^{***}	Fiskeskipper af 1. grad ^{****}
2018	2	1	5	3
2017	4	3	4	3
2016	7	2	4	2
2015	5	5	6	4
2014	5	1	5	0
2008-2013	0	0	2	0
2007	1	0	1	0
2006	2	0	3	2
2005	1	0	2	0
2004	1	2	4	2
2003	0	2	2	2
2002	2	1	2	1
2001	1	0	1	8
2000	5	0	7	3
Katillugit	34	17	48	33
Ukiumut agguatigiissillugu	1,8	0,9	2,5	1,7

*Kystskipper: Ilinniarneq qaammatinik arfinilinnik sivilissuseqarpoq. Ilinniarneq umiarsuarni usisaatini aamma 500 BT (brutto tons) angullugu angissusilinni aquttuunissamat naalagaanissamullu periarfissiivoq.

**Sætteskipper: Ilinniarneq qaammatinik 18-inik sivilissuseqarpoq. Ilinniarneq umiarsuarni mikinerusuni angissusimikkullu akunnattuni aquttuunissamat, umiarsuarni naalagaanissamat sulisunillu aqutsisuunissamat periarfissiivoq. Ilinniarneq umiarsuarni usisaatini tamani aquttuunissamat aquttumullu tullersortaanissamat periarfissiivoq.

***Fiskeskipper af 3. grad: Ilinniarneq qaammatinik tallimanik sivilissuseqarpoq. Ilinniarneq aalisariutini aquttunngornissamat naalagannngornissamulluunniit periarfissiivoq. Sinerissap qanittuani aalisariutini meterinik 15-45-mut angissusilinni aquttut minnerpaamik Fiskeskipper af 3. grad naammassisimassavaat.

****Fiskeskipper af 1. grad: Ilinniarneq qaammatinik 18-inik sivilissuseqarpoq. Ilinniarneq imartani sumiikkaluartuni aalisariutini qanorluunniit angitigisuni aquttunngornissamat periarfissiivoq.

Takussutissiaq 2: 2014-2018-imi Savalimmiuni Tórshavnimi Vinnuháskúlin-imit soraarummeertut (ukiut tallimat)

	Maskinistit*	Maskinmesterit**	Naalakkat***	Umiarsuit naalagaat****
2018	13	31	14	29
2017	14	29	21	29
2016	19	23	25	18
2015	9	31	20	39
2014	19	34	22	34
I alt	74	148	102	149
Ukiunut agguatigiissillugu	14,8	29,6	20,4	29,8

*Maskinistit: Ilinniarneq qaammatinik qulingiluanik sivisussuseqarpoq. Ilinniarnermik inuussutissarsiutinut tunngasumik, suliffimmillu ukiuni pingasuni misiliisimanissaq imaluunniit saffiutut ukiuni sisamani ilinniarsimanissaq ilinnialernissamut piumasaqaataapput.

**Maskinmesterit: Ilinniarneq qaammatinik 36-inik sivisussuseqarpoq. Inuussutissarsiutinut ilinniarnermik suliffimmik misiliinermik ukiunik pingasunik sivisussusilimmik ilaqartumik naammassisaqarsimanissaq imaluunniit saffiutut ukiuni sisamani ilinniarsimanissaq atualernissamut piumasaqaataapput. Maskinmesteritut ilinniarneq Nunatsinni neqeroorutaanngilaq.

***Naalakkat: Ilinniarneq qaammatinik 18-inik sivisussuseqarpoq. Umiarsuarni 20 BT qaangerlugu angissusilinni sivi-kinnerpaamik qaammatini 18-ini angalaqataasimanissaq ilinnialernissamut piumasaqaataavoq. Taamatut ilinniarneq Fiskeskippertut 1. gradusumik aamma Sætteskipperitut ilinniarnernut assersuunneqarsinnaavoq.

****Umiarsuit naalagaat: Naalaganngorniarnep qaavatigut ilinniarneq qaammatinik 18-inik sivisussuseqarpoq, tassalu katillugit qaammatit 36-it. Naalaganngorniarnermik naammassinnissimanissaq ilinnialernissamut piumasaqaataavoq. Umiarsuit naalagaattut ilinniarneq Nunatsinni neqeroorutaanngilaq.

Takussutissaq 1: 2015-18-imut (ukiut sisamat) Imarsiornermik Ilinniarfimmi aamma Vinnuháskúlin-imi ilinniartut amerlassusiinik ilinniakkallu qaffasissusiinik assersuussineq.

